

RAADSVORSTEL

Datum: 7 oktober 2014

Nummer:

Onderwerp: Beleidsplan Omzien Naar Elkaar, Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en Verordening Jeugdhulp

Voorgesteld raadsbesluit:

1. Het Beleidsplan Omzien Naar Elkaar vast te stellen, overeenkomstig het bijgevoegde en als zodanig gewaarmerkte ontwerp-plan .
2. Vast te stellen de navolgende verordeningen:
 - * Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015
 - * Verordening Jeugdhulp 2015

Samenvatting van het voorstel

De raad stelt het Beleidsplan Omzien Naar Elkaar vast. In dit beleidsplan staat het beleid van de gemeente opgenomen voor wat betreft de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015, en de Jeugdwet. Tevens stelt de raad de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en de Verordening Jeugdhulp vast. De verordeningen bevatten de procedurele en juridische kaders.

Aanleiding voor dit voorstel

Op grond van de bepalingen in de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo2015) en de Participatiewet moet de gemeenteraad voor 1 november 2014 een beleidsplan vaststellen. Het gemeentelijk beleid zoals opgenomen in het beleidsplan moet juridisch worden vertaald in verordeningen.

Beoogd resultaat van het te nemen besluit

Een integrale aanpak in het sociale domein is van groot belang om de decentralisatieopgave succesvol te kunnen uitvoeren. Het gaat om ingrijpende veranderingen in het sociale domein. Bij de voorbereiding en de uitvoering van de 3 D's is voor de gemeente de visienota Omzien Naar Elkaar leidend. In deze visie staat de Eigen Kracht van inwoners centraal. Het is de ambitie van het gemeentebestuur om de Eigen Kracht van de inwoner maximaal te faciliteren en te stimuleren. Inwoners zijn samen met hun netwerk in de eerste plaats verantwoordelijk. Mensen die het echt nodig hebben kunnen blijven rekenen op de ondersteuning van de overheid. Op ondersteuning die aansluit bij hun behoefte en mogelijkheden, maatwerk dus. De rol van de gemeente gaat van "zorgen voor" naar "zorgen dat".

De inrichting van de uitvoering van de 3 D's moet eenvoudig en adequaat zijn, passen bij de aard en omvang van de zorg- en hulpbehoefte binnen onze gemeente en ver weg blijven van bureaucratische werkwijzen en procedures. De gemeente Dinkelland hecht veel waarde aan het credo "keep it simple". Daarvoor doorbreken wij op verschillende niveaus schotten tussen voorzieningen. Hulp moet zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet worden.

Gezien de aard en de omvang van de nieuwe taken en de forse kortingen die het rijk toepast op de over te hevelen budgetten staan we voor een grote opgave waarbij fundamentele en soms ook pijnlijke keuzes niet te vermijden zijn.

Argumentatie

Beleidsplan Omzien Naar Elkaar

De gemeente Dinkelland staat op het terrein van zorg, welzijn, jeugd, werk en inkomen aan de vooravond van een forse operatie. Drie grote taken komen met ingang van 1 januari 2015 naar de gemeente. De invoering van de Participatiewet, de overgang van onderdelen uit de AWBZ naar de Wmo en de overname van de gehele zorg voor de jeugd. Deze nieuwe taken samen met de huidige taken uit de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en preventief jeugdbeleid maken de gemeente verantwoordelijk voor vrijwel de gehele (niet-medische) ondersteuning aan de inwoners.

De overheveling van taken wordt ook wel aangeduid als de drie decentralisaties in het sociaal domein, kortweg aangeduid als de 3 D's.

Wij hechten veel waarde aan het welzijn van onze inwoners en willen dat alle inwoners op een zo volwaardig mogelijke manier meedoen in de samenleving. Inwoners moeten eigen regie over hun huishouden kunnen voeren, een sociaal netwerk kunnen onderhouden en kunnen deelnemen aan de samenleving. Kortom: elke inwoner is in staat om zo lang en zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn op elk leefgebied. De Eigen Kracht van inwoners staat centraal en de rol van de gemeente verandert van “zorgen voor” naar “zorgen dat”. Wij hechten veel waarde aan het credo “keep it simple”; zorg en ondersteuning moet betaalbaar, bereikbaar en benaderbaar zijn voor de mensen die dat echt nodig hebben (hoofdstuk 4)

Verordeningen

Op grond van de bepalingen in de Jeugdwet en de WMO 2015 dient de raad verordeningen vast te stellen waarin het gemeentelijk beleid zoals opgenomen in het beleidsplan juridisch wordt vertaald.

De verordeningen zijn opgesteld conform de door de VNG ontwikkelde modelverordening. De verordeningen bevatten de procedurele juridische richtlijnen en kaders. Nadere (uitvoerings)regels kunnen door ons worden vastgesteld bij de uitvoering van het beleid zoals opgenomen in het beleidsplan.

In afwijking van de Jeugdwet en de WMO 2015 geldt dat de verordeningen die moeten worden opgesteld naar aanleiding van de Participatiewet voor 1 juli 2015 moeten zijn vastgesteld. Hierover worden u in een later stadium separate voorstellen gedaan.

In hoofdstuk 9.3 van het beleidsplan Omzien Naar Elkaar treft u een verdere inhoudelijke toelichting aan op de juridische aspecten rondom de drie D's.

Externe communicatie

Beleidsplan Omzien Naar Elkaar

Het beleidsplan Omzien Naar Elkaar is de uitwerking van een lang traject, waarbij samen met professionals en ervaringsdeskundigen is opgetrokken. Lokale en regionale pilots zijn hierbij zeer behulpzaam geweest. Het Wmo-Lab is ook betrokken. Van al dit voorwerk is dankbaar gebruik gemaakt.

Het beleidsplan heeft vanaf 26 juni tot 31 juli 2014 ter inzage gelegen, waarbij alle betrokkenen de gelegenheid hebben gekregen om er op te reageren. Naast het ter inzage leggen, is ook actief om een reactie van professionals en inwoners gevraagd. Daarvoor zijn inloopavonden georganiseerd voor inwoners en professionals en is het online burgerpanel van de gemeente ingezet.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen hebben wij een nota van zienswijzen vastgesteld en enkele wijzigingen in het conceptbeleidsplan aangebracht.

Verordeningen

Voor de totstandkoming van de verordeningen zelf geldt geen wettelijke inspraakverplichting. De wetten zijn immers nog niet in werking getreden. In de verordeningen moet wel worden bepaald hoe in de toekomst met het verlenen van inspraak wordt omgegaan. De uitvoering is bovendien dermate spoedeisend dat formele inspraak niet kan worden afgewacht.

Financiële paragraaf

In hoofdstuk 9.65 van het concept beleidsplan gaan wij in op het financiële plaatje van de drie decentralisaties.

De opdracht is om de drie decentralisaties budgettair neutraal uit te voeren. Een flinke uitdaging, ook al omdat wij op dit moment nog steeds geen goed beeld hebben van de uitgaven van de nieuwe taken. Vooral bij de Jeugdzorg ontbreekt het ons aan goede informatie om een heldere analyse te maken. Inmiddels hebben wij in verband hiermee actie ondernomen richting onder andere ministerie van VWS en VNG.

De kosten voor de drie decentralisaties worden op twee manieren beïnvloed. Volume (aantal toegekende voorzieningen) en tarieven.

Tarieven Wmo en Jeugdzorg

De tarieven worden door de 14 Twentse gemeenten gezamenlijk bepaald en vervolgens lokaal vastgesteld. De kortingspercentages zijn daarom door ons vastgesteld op 19 % Wmo 2015 en 10% Jeugdhulp.

Volume.

Het versterken van de eigen kracht, meer preventie en een integrale aanpak (één gezin, één plan, één regisseur en één budget) zijn belangrijke uitgangspunten in het concept beleidsplan. Het werken op basis van deze uitgangspunten moet er uiteindelijk toe leiden dat de er minder maatwerkvoorzieningen nodig zijn, waardoor de kosten dalen. Onze ambitie is dat voor de komende jaren ten opzichte van de huidige situatie het aantal maatwerkvoorzieningen met 2 tot 5% moet dalen. Het bedrijfsvoeringsplan is hierop ingericht.

Risicomanagement.

De gemeente krijgt een aantal taken overgeheveld van het rijk. Om hier toekomstbestendig beleid op te zetten moet het beleid op de taken herzien worden. De veranderingen brengen risico's met zich mee. De risico's worden nog eens versterkt door de onzekerheden ten aanzien van het uitgavenpatroon. Vanuit het risicomanagement gaan wij in de komende aan de hand van een actieplan de verschillende risico's verder in beeld brengen. Op basis van deze inventarisatie wordt er vervolgens een actieplan ontwikkeld om de risico's te beperken. Dit is een doorlopend proces. Voor het kunnen opvangen van de financiële risico's voor de drie D's willen wij een bedrag toevoegen aan de algemene reserve.

Daarbij denken wij aan een bedrag in de orde van grootte van € 840.000,00. Dit bedrag is gebaseerd 10% van de inkomsten voor de nieuwe taken.

Bij de behandeling van de begroting 2015 zullen wij met een voorstel komen.

Uitvoering

1. Integrale toegang voor de 3 decentralisaties (hoofdstuk 5)

- Wij willen er allereerst voor zorgen dat burgers en professionals zoals leerkrachten, wijkagenten, huisartsen weten hoe een vraag in het sociaal netwerk van een burger opgelost kan worden en/of dat zij de weg kunnen wijzen hoe een vraag beantwoord kan worden. Als blijkt dat een vraag niet beantwoord kan worden op Eigen Kracht, wordt ondersteuning geboden.
- Wij gaan de toegang tot zorg en ondersteuning integraal uitvoeren. Dat betekent één gezin, één plan, één regisseur en één budget.
- De consulent heeft hierbij de regie en zorgt voor preventie, vraagverheldering, plan van aanpak, coördinatie en monitoring en evaluatie. Het is aan hen (inclusief de procesmanager) om te bepalen wie op welke manier betrokken wordt in het proces.
- Het kan zijn dat tijdelijk de regie over de leefsituatie van een burger overgenomen moet worden, bijvoorbeeld in het geval van verslaving, veiligheid van kinderen of omgeving of verwaarlozing. Is dat het geval dan zal het proces niet veranderen, er zullen echter wel stevigere interventies plaatsvinden die gedwongen worden opgelegd. Afstemming tussen partijen in het gedwongen kader, als de politie, kinderrechter en Raad voor Kinderbescherming, stemmen hun interventies af met het team van consultants van de gemeente.

2. Ondersteuning en zorg (Hoofdstuk 6 - Voorzieningen):

De inwoner gaat meer vanuit Eigen Kracht zijn eigen situatie vormgeven. Daarom is er behoefte aan nieuwe vormen van ondersteuning en zorg (voorzieningen). Vanuit de visie gaan wij uit van wat de inwoner zelf kan (Eigen Kracht) samen met het informele netwerk. Is dit niet toereikend dan kijken wij naar ondersteuning en zorg die vrij toegankelijk zijn, zoals consultatiebureau, buurthuis en maaltijdservice. Wij noemen die vrij toegankelijke voorzieningen. Tenslotte kijken wij naar ondersteuning en zorg die niet vrij toegankelijk zijn, zoals huishoudelijke hulp, woningaanpassing en pleegzorg. Wij noemen dit niet vrij toegankelijke voorzieningen.

Heroriëntatie op het huidige gemeentelijk subsidiebeleid

Het gemeentelijk subsidiebeleid wordt in 2015 aangepast. Dat zal consequenties met zich meebrengen voor bestaande subsidierelaties. Meerjarige subsidierelaties zijn niet langer een vanzelfsprekendheid. Hoewel de gemeente beseft dat het voortbestaan van organisaties vaak gevoelig kan liggen, kiezen wij ervoor om dit niet als vertrekpunt te kiezen.

Eigen Kracht en informeel netwerk:

- Verandering in denken en doen. Eigen Kracht vraagt om een andere rol van de overheid, maatschappelijke organisaties en de burger. Een verandering in denken en doen. Wij zetten actief in op Goed Noaberschap en noaberkrachtwerken.

- Vrijwilligers en mantelzorg. De huidige manier van vrijwilligersondersteuning en mantelzorgondersteuning wordt, in nauwe samenspraak met onze inwoners (de vrijwilligers en mantelzorgers), herzien.
- We gaan werken met een innovatiefonds. In het najaar van 2014 komen we met een concreet voorstel.
- Wij gaan actief bezig met invullen van de participatie van de overheid in burgerinitiatieven, vrijwilligersondersteuning en mantelzorgondersteuning. Hiervoor willen we ook een innovatiefonds instellen.

Vrij toegankelijk voorzieningen

- Er wordt ingezet op voorliggende voorzieningen. Hier bedoelen wij mee inloop in buurthuizen, wijkgerichte activiteiten.
- Vrij toegankelijke voorzieningen zijn belangrijk vanwege de preventieve werking. Op dorps/kernniveau willen wij stimuleren en faciliteren dat voorliggende voorzieningen worden ingevuld. Dit gaan wij doen in samenspraak met de kernen (inwoners en verenigingen).
- De organisaties die doelgroepgerichte cliëntondersteuning verlenen, worden onder de loep genomen, we willen toe naar een integrale organisatie van ondersteuning van zorgvragers.

Niet vrij toegankelijke voorzieningen

- Voor het vervoer naar voorzieningen gaan we inzetten op het versterken van zelfredzaamheid en het versoberen van de vergoedingsmogelijkheden.
- Voor huishoudelijke hulp kiezen wij vooralsnog voor versoberen en vereenvoudigen van de voorziening. De werkzaamheden worden beperkt tot de hoofdruimtes van het huis, aanvullende werkzaamheden komen voor eigen rekening. In 2015 en 2016 wordt bezien of de resultaten van deze keuze overeenstemmen met de visie "zelf, samen, overdragen" en gaan we ook bekijken of andere scenario's beter aansluiten bij deze visie.
- De gemeente krijgt de verantwoordelijkheid over de uitvoering van de voorzieningen (functies) "begeleiding individueel" en de "begeleiding groep" (dagbesteding). Deze functies begeleiding vervallen. Hiervoor in de plaats komt de functie ondersteuning zelfstandig leven en functie ondersteuning maatschappelijke deelname. De nieuwe functies kennen 3 niveau's: basis, middel en zwaar, afhankelijk van de hulpvraag. Het kenmerk van het basisniveau is stimuleren en toezicht houden, het middelniveau is gericht op helpen, bij het zwaarste niveau worden taken en de regie overgenomen.
- We gaan op dorpsniveau stimuleren en faciliteren dat voorzieningen voor dagbesteding opgezet worden, dit zal met name de vorm van ondersteuning kunnen zijn voor de groep met de lichtste beperking.
- Het beleid ten aanzien van voorzieningen kortdurend verblijf en vergoeding voor rolstoelen wijzigen we niet.
- Wat betreft het vergoeden van woonvoorzieningen gaan we de mogelijkheden verkennen om het huidige beleid aan te scherpen.
- De Persoonlijke verzorging van jeugdigen wordt een verantwoordelijkheid van de gemeente en dit laten we in de huidige vorm in tact.
- Voorzieningen voor jeugdhulp zijn te onderscheiden in ambulante voorzieningen, residentiële (uit huis) voorzieningen, pleegzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering, en Jeugdzorg Plus-instellingen. Inkoop en contracteren van de zorg bij de voorzieningen doen wij in regionaal verband.
- Onder voorwaarden kan een cliënt kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb's). Wij gaan in de verordening vastleggen op welke wijze de hoogte van het budget wordt vastgesteld en op welke wijze pgb's binnen het sociaal netwerk gebruikt kunnen worden.

Compensatie

De uitvoering van de rijksregelingen ter compensatie van bovenmatige ziektekosten komt ook bij de gemeente te liggen. Wij gaan voor 1 januari 2015 keuzes maken over deze uitvoering van deze regelingen. Wij denken er aan om de compensatie via de regels van de bijzondere bijstand te laten lopen. Dit betekent dat burgers met een inkomen tot 120% van bijstandsniveau en bovenmatige ziektekosten, in aanmerking komen voor compensatie.

Tegenprestatie

Mensen die een uitkering ontvangen dienen actief mee te doen in de samenleving. We gaan dan ook samen met uitkeringsgerechtigden op zoek naar mogelijkheden voor een tegenprestatie die in aard, omvang en duur past bij zijn of haar vermogen.

Evaluatie

De implementatie van de decentralisaties is een langlopend proces en zal in verschillende fases plaatsvinden. De fase waarin gemeente zich nu bevindt is fase 1. Die loopt tot 1 januari 2015. De keuzes die hierin worden gemaakt, hebben vooral betrekking op de transitie (de overdracht van taken naar gemeenten). Het uitgangspunt is 'eerst wat eerst moet'. Op 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een behoorlijk aantal nieuwe taken en krijgt de gemeente er nieuwe doelgroepen bij, die afhankelijk zijn van onze keuzes. De gemeente wil dit goed geregeld hebben. De keuzes zijn uiteraard gebaseerd op de visie van de gemeente. Deze visie wordt niet losgelaten. Met slechts de overdracht van taken worden de problemen niet opgelost. De decentralisatie vraagt ook om een systeem en cultuurverandering (ook wel transformatie genoemd). Een aantal noodzakelijke acties zoals bewustwordingsproces veranderende rollen inwoner, organisaties en overheid wordt in fase 1 meegenomen. De gemeente is veelvuldig in gesprek met betrokkenen om deze verandering samen op te pakken. Op dit moment ontstaan in de samenleving al vele goede initiatieven die inspelen op deze veranderende rollen; noaberschap is gelukkig in onze gemeente al een groot goed. Fase 2 loopt van 1 januari 2015 tot 31 december 2016. In deze fase gaat het gemeentebestuur verder met het uitdiepen van het systeem en de cultuurverandering. De inwoner gaat meer vanuit Eigen Kracht zijn eigen situatie vormgeven. Daarom is er behoefte aan andere manieren van samenwerken en nieuwe vormen van ondersteuning en zorg, zowel formeel als informeel. Deze worden onderzocht en waar gewenst wordt er mee geëxperimenteerd. Op dit moment lopen al meerdere pilots op lokaal en regionaal niveau. Hiermee kan de inrichting van het sociale domein in de praktijk worden getoetst. Alle pilots bij elkaar vormen zo de leeromgeving. Aan de hand van de ervaringen die hiermee worden opgedaan, bepaalt de gemeente de nieuwe werkwijze. Dit betekent dat het beleid, maar ook de uitvoering, nog volop in ontwikkeling zijn. Gelet op het voorgaande betekent dit, dat dit beleidsplan voor 2015 en 2016 richtinggevend is, maar ook nog in ontwikkeling. Gedurende de uitvoering in 2015 en 2016 wordt bekeken of beleidskaders voldoende op elkaar aansluiten en waar mogelijk bijstelling noodzakelijk is. In 2016 vindt evaluatie plaats zodat we eind 2016 een geïntegreerd en geactualiseerd beleidsplan Sociaal domein ter vaststelling aan kunnen bieden. Fase 3 start op 1 januari 2017 en is de invoering van de definitieve beleidskeuzes.

Harmonisatie Dinkelland-Tubbergen

In de gemeente Tubbergen stelt het college van burgemeester de gemeenteraad voor het Beleidsplan Omzien Naar Elkaar, de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en de Verordening Jeugdhulp vast te stellen. Inhoudelijk zijn deze stukken gelijk aan die van de gemeente Tubbergen.

Bijlagen

Beleidsplan Omzien Naar Elkaar (I14.037193)

Nota van Zienswijzen op concept beleidsplan Omzien Naar Elkaar (I14.037192)

B en W advies (I14.037204)

Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (I14.037199)

Verordening Jeugdhulp (I14.037201)

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform het bijgevoegde ontwerpraadsbesluit.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DINKELLAND,
de secretaris, de burgemeester,

drs. A.B.A.M. Damer

mr. R.S. Cazemier

Vergadering presidium op		
Besluit presidium:	<input type="radio"/>	om advies naar Commissie
	<input type="radio"/>	rechtstreeks naar raad ter besluitvorming
	<input type="radio"/>	naar raad ter kennisname
	<input type="radio"/>	anders, namelijk:

Vergadering Commissie op		
Advies aan de raad	<input type="radio"/>	advies hamerstuk
	<input type="radio"/>	advies bespreekstuk
	<input type="radio"/>	anders, namelijk:
Opmerkingen:		

